

ראש השנה

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

רמזים ופרפראות

'מזונותיו של האדם נקצבים לו בראש השנה מתשרי עד תשרי חוץ מתשרי':
תורה, שבת, ראשי חודשים, וימים טובים. דהיינו שכל מה שיוציא האדם על דברים אלו, לא כלולים בסכום שנגזר על האדם בראש השנה בתשרי, ואף יקבל פי שניים בחזרה.

בתורה מקבלים פי שניים: "לימוד" -

ל=30, "מיד"=60.

בשבת מקבלים פי שניים: "שי"=3

(גימטריא קטנה), "בת"=6.

בראש חודש מקבלים פי שניים: "ר"=2,

"אש"=4.

ביום טוב מקבלים פי שניים: "מ"=40,

"ועד"=80.

(ר' מאיר אבוחצירא)

ועוד, שמסכת שבת פותחת במילים:

"יציאות השבת שתיים שהן ארבע". לרמז

לנו שהמוציא על עונג השבת שתיים

מקבל ארבע בחזרה. (החיד"א)

שאלה לשולחן החג

"כי אתה שומע קול שופר ומאזין

תרועה ואין דומה לך"

יש לבאר מדוע נוסח התפילה בסוף

ברכת השופרות בתפילת מוסף,

מסתיימת במילים 'ואין דומה לך'.

הביטוי 'אין דומה לך' מופיע פעמים

נוספות בתפילה, בברכת גבורות: "מי

כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך

ממית ומחיה ומצמיה ישועה", וכן

בברכות קריאת שמע בשבת: "ואין

דומה לך מושיענו לתחיית המתים".

ויש להבין מה הקשר בין הברכות

הללו כך שנתקנה לשון זה לברכות

אלו.

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג.

ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת

(בצרוף מקורות, אם ישנם)

ובלי"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

כתוב במשנה ברורה (או"ח ת"ר ס"ק ד'), שעל פי הסוד, אין לאכול ענבים בראש השנה (בשם המעשי רב). אף הבן איש חי הביא את הענבים בתוך רשימת פירות שיש להיזהר מלאכלם המוצים בר"ה: רימונים, ענבים אגסים וכו'. ויש שהסמיכו עניין זה על הגמרא (ברכות נו:): שהרואה ענבים בחלומו סימן יפה הוא לו, אלא אם כן ראה ענבים שחורות שלא בזמנו, ולכן אנו מרחיקים מכל סוגי הענבים. אמנם, יש שבאמת חילקו לאסור רק את הענבים השחורים ולא את הלבנים (כף החיים), וטעמם מפני שאדם הראשון שנברא בראש השנה חטא בעץ הדעת שיש האומרים שהוא הגפן, ובזוהר בפרשת תרומה כתוב שהאדם חטא בפרי עץ הדעת: ענבים שחורים. ויש שביארו ע"פ פירושו של ר' שמשון מאוסטרופלי על הפסוק: "הימים ימי ביכורי ענבים", שהאותיות שלפני האותיות של המילה 'ענבים' (ביכורי הענבים) הן ס-מ-א-ל, וששלטה אז רוחו הטומאה בעולם (ואף בכלי יקר בבראשית ט, ט, מביא רעיון זה), ובראש השנה אנו חפצים להמעיט בכוחו כמה שיותר. בכל מקרה אין לאכול ענבים מוצים מצד המנהג שלא לאכול דברים חמוצים בראש השנה. אמנם, ישנם מקורות שדווקא כן יש לאכול ענבים בר"ה: בתניא רבתי (ע"ב) כתב: 'אוכלין בלילי ר"ה דבש, תאנים וענבים וכל מיני מתיקה'. וכן במחזור ויטרי (שכג) הובא מנהג העיר פרובינצא לאכול ענבים לבנים בר"ה, ובשולחן מהרי"ל (קכז) מובא שמנע עצמו מלאכול ענבים עד ליל ב' של ר"ה ושכן היה מנהג אמסטרדם. ובשם החזון איש מסופר שאמר שלא נראה לו לאסור, ושהוסיף בבדיחותא שמה שהגר"א כתב שאין לאכול ענבים בראש השנה הוא מפני שלא היו ענבים מצויות להם באירופה בתקופה זו של השנה, או שהיו רק ענבים חמוצים. והגר"ח זצוק"ל ענה לאחד ששאלו על כך, שאין ראוי לאכול ענבים בראש השנה. ונראה, שצימוקים האפויים בתוך לחם ניתן לאכול לפי כולם.

"היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים"

מבואר בכמה מקומות שהדין בראש השנה מתקיים ביום ולא בלילה, כמו כתוב במדרש (וירא) שאינו דן את ישראל אלא ביום בשעה שהם עסוקים במצוות, וכן בשו"ע (תקצא ח) שכותב שאין ליחיד להתפלל מוסף קודם לג' שעות ביום ומבארים ההלכה שם שהוא מפני שאז נידון העולם. ויש לבאר אם כן את המעשה המובא בגמרא (ברכות יח:): אודות החסיד ששמע בליל ראש השנה רוחות בבית הקברות אומרות זו לזו מה נגזר על השנה הקרובה והרי טרם החל הדין שמתחיל רק ביום ולא בלילה? ויש לומר: א. הקב"ה דן כבר בלילה ובי"ד של מעלה רק ביום. ב. את אומות העולם דנים כבר בלילה אבל יש חסד לישראל שדנים אותם ביום. ג. מדובר בגזירות על התבואה שנגזרו כבר בפסח הקודם והזכירו אותם בליל ראש השנה. (ערוך לנר) ד. אולי ישן שם בלילה השני של ראש השנה. (אך לא משמע כן שהרי כתוב שנתן צדקה לפני כן) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן החג' תשפ"א)

בשעה טובה ומוצלחת!
הופיע ויצא לאור עולם
בסייעתא דשמיא!

ניתן להשיג ב"מקרא"
הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

שנה חדשה
ספר
חדש!

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם ליזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

הזמינו היום את הספר החדש
כדי שתוכלו בקרוב
להתחיל מבראשית

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- יש הנוהגים שלא לאכול בראש השנה
  - אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
  - "בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה ו..."
  - "שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה [כ...]"
  - בערב ר"ה, נוהג לערוך אותה בפני שלושה או עשרה
  - "לשנה טובה תיכתב _____ לאלתר"
  - שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
  - עקרה שנפקדה בר"ה
  - "וכתוב לחיים _____ כל בני בריתך"
  - שם נוסף לראש השנה
  - סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
  - "שנהיה _____ ולא _____"
  - שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
  - מותר להכין אוכל _____ ביום טוב
  - סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
  - הניסיון העשירי שבו נתנסה אברהם אבינו
  - אשתו השנייה של אלקנה (צרתה של חנה)
  - אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
  - סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
  - שלושה סימנים שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
  - מכניסים אותו לפה ומברכים עליו, אך אינו נאכל
  - תפילה שנוהגים לומר בין מנחה לשקיעה

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. תנא שעייב עדים בעיר לוד
  - ב. במקדש, במה היה מצופה פיו של השופר בר"ה?
  - ג. בו נידונים על המים
  - ד. "ד' ממית ומחיה, _____ שאול ויעל"
  - ה. המקום בו היה המשכן בימי אלקנה
  - ו. אחד מהחדשים, ובו היו השלוחים יוצאים
  - ז. כשהיו משיאין משואות, הביאו כלונסאות של _____
  - ח. כך חנה כינתה את עצמה
  - ט. אחד מהחדשים שיש בהם ראשי שנים
  - י. הכהן שחשב שחנה שיכורה
  - יא. "מנעי _____ מבכי _____ מדמעה, כי יש שכר _____"
  - יב. "אז תשמח בתולה _____"
  - יג. "הבן יקיר לי _____ אם ילד _____"
  - יד. "כה אמר ד' מצא _____ במדבר"
  - טו. אחד מבני עלי
  - טז. תנא שרבן גמליאל גזר עליו לבוא אליו
  - יז. סב סביו של אלקנה
  - יח. המילה הראשונה בשירת חנה
  - יט. כך הייתה קרויה החצר שבה היו מתאספים העדים
  - כ. פעם נשתהו העדים מלבוא ונתקלקלו הלווים ב_____
  - כא. בלשון זו מקדש ראש בית הדין את החודש
  - כב. תוקעים אף בהם יחד עם השופר במקדש

ואלה שמות

"זיהי איש אחד... ושמו אלקנה" (ש"א א,א מתוך הפטרת יום א' דר"ה)

אלקנה היה אחד ממספר אנשים בתנ"ך שנקראו בתואר 'איש האלקים', מי היו שאר האנשים?

מן המדרש

ביום של ראש השנה הקב"ה יושב בדין על העולם, וכל בני העולם יושבים בחשבון, ואין מי שלא נכנס בחשבון, וספרי חיים ומתים נפתחים באותו יום. ובגלל שהקב"ה התרצה בהם, נתן להם עצה להינצל מכל הקטרוגים של מעלה שהם התמנו, וכן בכל זמן שהדין שורה על העולם. ביום זה מזמנים ישראל לעורר עליהם רחמים, ובמה? בשופר, שהקול הזה שיוצא עולה למעלה ומעורר שופר העליון, אז מתעוררים רחמים ממקומם, והקב"ה קם מכיסא דין ויושב בכיסא רחמים ומרחם על ישראל, ולא ניתנת רשות למקטרג. וישראל יושבים לפני הקב"ה בתשובה ותוקעים בשופר (ומעוררים) ומתעוררים רחמים, שהרי אותו קול שיוצא הוא התעוררות הרחמים, ואז המלשין לא יכול לעמד לפני כיסא הרחמים, שהרי לא בא מאותו צד ולא נמצא קטגוריא. ביום הכפורים שהוא חתימת הדין, וישראל עומדים בקדושת ריבונם, באותו יום, כדי שלא יקרב מלשין למקדש, נותנים לו שעיר, שבא מצד רוח הטמאה והוא טמא, ורוח טמאה נהנה ממנו. והוא מתעסק בו, ולא מתקרב למקדש לטמא, ואז הפנים מאירות, וישראל ניצולים ממנו. (ע"פ הזוהר המתורגם פרשת נח)

מילה במשנה

**באמצעותו היא הכתה,
את הטיפש של הכיתה,
מפני שלוגם מן המתקן,
בר המים הפראי והמסונן.**

המונח המבוקש הינו מילה בת 4 אותיות המופיעה במשניות ראש השנה, אשר כל שורה בחידה רומזת להקשר שונה שלה. (יתכן כתיב חסר ומלא וחילופי אותיות בעלי הגיה דומה) התשובה תתפרסם א"ה בגליון הבא

ביום א' בחלק א' פרק א' פסוק א' ושמו א'. מי אני?

****

"תקעו בחדש שפר בכסה ליום הגנו"

לכאורה יש לבאר מדוע לא נזכר בשום מקום בתנ"ך ענין הדין בר"ה. וראיתי רמז לדבר, שאם ניקח את האותיות שבאות לפני האותיות של המילים 'בחדש שפר בכסה' (בלא ב' השימוש), נקבל את האותיות: 'זגר רעק ינד' - המרכיבות את המילים 'קרע גזר דין'.

****

כתב הבאר היטב, (או"ח תקפ"ה ס"ה) שיש לומר זכרנו לחיים בשו"א, ולא לחיים בפתח במו שאומרים בכל השנה. כדי שלא ישמע ח"ו כלא-חיים. ודבר זה הוא נגד כללי הדקדוק הרגילים, הנכפפים בר"ה מפני משמעות זו.

****

מובא בספרים, שמעשה עקדת יצחק היה ביום ראש השנה, ולכן אנו מזכירים ביום זה את זכות העקדה. ורמז לדבר, שהמילים מתחילת קריאת התורה על העקדה: "והאלקים נסה את אברהם" עולים בגימטריא: 'ראש השנה' (861), ואף לפסוק: "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך" (תהילים קי"ט, צ"א), ישנה גימטריא זהה.

"על כסלו מפני החנוכה"

זהו אחד מהמקומות הבודדים שחנוכה מוזכר במשנה.

מהם שאר המקומות?

****

מצאו נא במשניות ראש השנה:

1. שמות של שלוש ערים בארץ ישראל.

2. 7 סוגי בעלי חיים.

3. מילה המופיעה פעמיים ברציפות.

4. שלושה מסימני ליל הסדר.

מצאו נא בהפטרות של ראש השנה:

5. שבע מילים רצופות שמסתיימות באות י'. (הפטרת

יום ב')

6. את האות ל' מופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה

מילה)

7. את שמותיהם של שני שבטים המופיעים בשתי

ההפטרות.

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לפרשת נצבים: ביו"ט, אם התפלל תפילת חול יצא, ואם התפלל תפילת יו"ט לא יצא? - בליל ר"ה אם אמר 'הקל הקדוש' והמשיך 'אתה חונן' וסיים תפילתו, י"א שיצא בדיעבד. אך אם המשיך בתפילת ראש השנה לא יצא. (שעה"צ תקפ"ב א') **חידון א' ת'** - אגוז, בינונים, גזירות טובות, דבש, התרת נדרים, ותיחתם, זכרונות, חנה, טובים, יום הזיכרון, כרתי, לראש לזנב, מלכויות, נפש, סילקא, עקידה, פנינה, צדיקים, קרא, רוביא רימון ראש (ויש האוכלים גם ריאה), שופר, תשליך. **חידון א' ת' הפוך** - ר' עקיבא, זהב, בחג (סוכות), מוריד, שילה, כסלו, ארז, אשה קשת רוח, שבט, עלי, קולך ועניך לפעולתך, במחול, אפרים שעשועים, חן, פנחס, ר' יהושע, צוף, עלץ, בית יעקב, שיר, 'מקודש', הצוצרות. **שעשועי דאורייתא** - "מן החג עד חנוכה מביא ואינו קורא" (ביכורים פ"א מ"ו), "איך גוזרין תענית על הצבור בר"ח, בחנוכה ובפורים" (תענית פ"ב מ"ו), "לכל מפסיקין, בר"ח בחנוכה ובפורים" (מגילה פ"ג מ"ד), "בחנוכה, בנשיאים" (מגילה פ"ג מ"ו), "בחנוכה ובפורים, מענות ומטפחות בזה ובוה" (מועד קטן פ"ג מ"ט), "בנר חנוכה פטור" (ב"ק פ"ו מ"ו), 1. לוד, יבנה, ירושלים. 2. בהמה, יונים, חמור, פרה, יעל, זכרים (אילים), נחש. 3. "של שלש שלש". 4. הלל, וכורך, קדש. 5. "כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי". 6. "להתפלל לפני". 7. אשר ואפרים. **ואלה שמות** - משה, שמואל, דוד, שמעיה, עדו, אליהו, אלישע, מיכה, אמוץ. **מילה בפרשה נצבים** - פה. "הביטו וראו פלא ואות" - אות = האות פ' (פאפה), "גשו הלום ובואו לראות" - הלום = פה, "מהיכן תפרוץ השירה" - השירה פורצת מהפה של האדם, "בצליל אחד-מתוך פרה!" - צליל אחד = התו פ'ה, מתוך פרה = שמתחבא באותיות של המילה 'פרה'. **טמונות לראש השנה** - 1. רימון לסימנא טבא. 2. "כל השופרות כשרים חוץ משל פרה" (פ"ג מ"ב). 3. גזר לסימנא טבא. 4. "אם אינן מכירין אותו" (פ"ב מ"א) 5. תפוח בדבש לסימנא טבא. 6. "על כסלו מפני החנוכה" (פ"א מ"ג) 7. "והבא להציל מן הדליקה" (פ"ב מ"ה) 8. "ולירקות" (פ"א מ"א) 9. "וכמה היה רחב", ועוד (פ"ב מ"ו) 10. ג' ספרים נפתחים בר"ה. 11. "כבקרת רועה עדרו", "למעשר בהמה" (פ"א מ"א) 12. "ומפריחי יונים" (פ"א מ"ח) 13. "ופיו מצופה זהב" (פ"ג מ"ג) 14. "וסעודות גדולות עושים להם שם" (פ"ב מ"ה) **טמונות בהפטרות** - 1. "פנינה" (אב), 2. "וקולה לא ישמע" (איג), "מנעי קולך מבכי" (לא,טו) 3. "ילד שעשועים" (לא,יט) 4. "רחל מבכה על בניה" (לא,יד) **שאלה לשלחן השבת שופטים** - שאלנו: מדוע שינתה התורה בלשונה לכתוב פעם אחת "שנים עדים", ובפעם השנייה כותבת לשון שונה: "על פי שני עדים"? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. ההבדל הוא בין דיני נפשות ('שנים') לדיני ממונות ('שני'). שבדיני נפשות, יש צורך שהעדים יראו את המעשה יחד ולא כל אחד לבדו, לכן מופיע לשון של זוג. אבל בדיני ממונות גם עד ועוד מספיקים, לכן כתוב שני. (המהרי"ל דיסקין). 2. כתוב פעם כך ופעם כך להורות לנו שאם היו דבריהם מכוונים ביותר - הדבר אומר דרשני שהרי כל אחד אמור להשתמש במילותיו והתרשמותו. האישית. 3. בדיני ממונות, גם לעד אחד יש חשיבות לחייב שבועה אבל בדיני נפשות רק יחידה של שנים עדים יכולה לחייב מיתה.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף' ו'דרשו'.

בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

העלון מגיע מדי שבוע לעשרות אלפי משפחות וילדים, המשתמשים

בו ללימוד משותף סביב שולחן השבת.

מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? צרו קשר עם המערכת, או טלפנו: 052-766-5775

© כל הזכויות שמורות לאהרן בין.

ניתן לשלוח תגובות, רעיונות והערות למערכת.

קויפמן 17, ירושלים

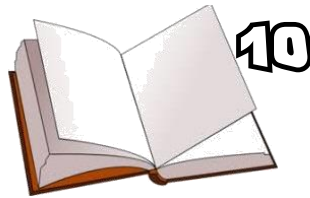
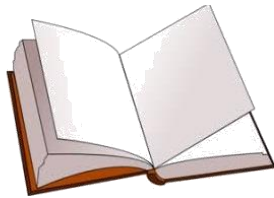
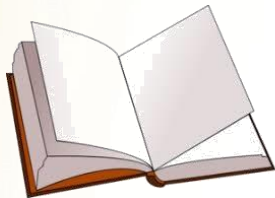
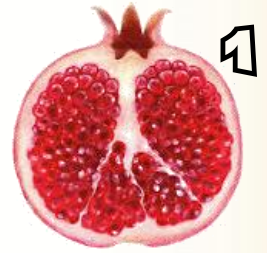
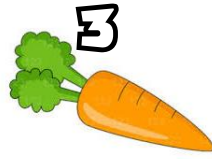
temunabaparashah@gmail.com

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים הקשורים לראש השנה ולמשניות ראש השנה. (תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים) אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות לראש השנה

מקרא רמת קושי: רגמל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם "ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים" (לויג)

13

14

12

11

טמונות בהפטרה

4

3

2

1

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת! לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775